

Social Media Usage Behavior and the Political Participation of the Elderly in Mueang Trang District

Wisuttinee Taneerat

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Winyasit Kongplod

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Pichaiyut Senghor

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Kasitinart Yongjeen

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Hasan Akrim Dongnadeng

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Pawarech Srisanoy

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Theeraphat Phetlek

Faculty of Commerce and Management
Prince of Songkla University, Trang Campus, Thailand

Abstract

Social media plays a significant role in human life, both in personal and professional matters. This research aimed to 1) study the social media usage behavior, 2) study the level of political participation, and 3) compare the level of political participation of the elderly in the Mueang Trang district by demographic categorization. This research employed a quantitative approach with a sample of 400 elderly persons who lived in the Mueang Trang district. The instrument used for the collection was a questionnaire with a Cronbach's alpha coefficient of 0.975. The statistical tools for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The finding found that the elderly used a smartphone for online media tracking and political participation in various forms. The average level of political participation is ranked high, in which political participation for the political interest was the highest average score, followed by political behavior, political voting, political rallies, and participation in political activities with political parties and political groups, respectively. When classified by religion, the results of comparing the level of political participation were not different. But sex, age, marital status, education level, occupation, income, and location of residence significantly differed in learning needs at the 0.05 and 0.01 levels. The results of this study allow relevant agencies to use as a guideline for the political participation of the elderly.

Keywords

Social media usage behavior, political participation, elderly

CORRESPONDING AUTHOR

Wisuttinee Taneerat, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University, Trang Campus, Mueang, Trang, 92000 Thailand. Email: wisuttinee.t@psu.ac.th
© College of Local Administration, Khon Kaen University. All rights reserved.

พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์และ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ในอำเภอเมืองตรัง

วิสุทธิณี ธาณิรัตน์

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

ฮาซันอักริม ดงนะแดง

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

วิญสิษฐ์ คงปลอด

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

ปวเรศ ศรีษะน้อย

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

พิชัยยุทธ แซ่ฮ่อ

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

ธีรภัทร เพ็ชรเล็ก

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

กษิตินาถ ย่องจัน

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

บทคัดย่อ

สื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมากทั้งในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์และระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.975 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันผู้สูงอายุใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนเพื่อการติดตามสื่อออนไลน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสนใจทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง ด้านการออกเสียงทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีศาสนาต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัยและสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ผลจากการศึกษาทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้กำหนดเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุได้

คำสำคัญ

พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ผู้สูงอายุ

บทนำ

โลกในปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการใช้ชีวิตในการทำงาน การทำธุรกรรม การติดต่อสื่อสาร และการติดตามข้อมูลข่าวสาร จนทำให้อุปกรณ์เทคโนโลยีกลายเป็นอวัยวะอีกชิ้นที่สำคัญของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย ดังนั้น จากอิทธิพลของเทคโนโลยีดังกล่าว จึงส่งผลให้เกิดสังคมออนไลน์ขึ้น โดยการใช้งานผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อิน스타그램 ไลน์ ยูทูบ และติ๊กต็อก เป็นต้น (มีทนา เจริญวงศ์, 2565, น. 55) ซึ่งรูปแบบของการสื่อสาร มีทั้งลักษณะของการรับสารและการส่งสารผ่านการแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่สนใจ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านการเมือง ด้วยเหตุนี้ เมื่อเทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรม สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบัน จึงเปลี่ยนไปเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นทางสื่อออนไลน์เหล่านี้สามารถโต้ตอบกันได้โดยบุคคลไม่จำเป็นต้องรู้จักกัน แต่บุคคลสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองทางการเมืองกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ที่ทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เนื่องจากได้รับการกระตุ้นจากการโต้ตอบความคิดเห็น และการรู้ถึงมุมมองทางการเมืองที่แตกต่างจากตนเอง ซึ่งการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์นั้น ทำให้มีการยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนขึ้นมาโดยอาจเริ่มจากการแสดงความคิดเห็น การโต้แย้ง การสนับสนุนทางการเมือง รวมไปถึงการปลุกระดมประชาชนให้ออกมาใช้สิทธิของตนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่เว้นแม้แต่ในกลุ่มของผู้สูงอายุ (พระณัฐภูมิ พันทะลี และคณะ, 2565)

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีอัตราการเจริญพันธุ์ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยจากข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2564) ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2564 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 66.1 ล้านคน โดยคาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. 2593 จะมีจำนวนประชากรทั้งหมดลดลงเหลือเพียง 64.1 ล้านคนเท่านั้น นั่นหมายความว่า จะมีประชากรที่หายไปถึง 2 ล้านคน ภายในระยะเวลาเกือบ 30 ปี ซึ่งหากพิจารณาในแง่ของแรงงานที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศลดน้อยลง แต่ในขณะเดียวกัน กลับมีจำนวนของประชากรผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) ที่เพิ่มสูงขึ้น

ถึงแม้จะมีการกำหนดให้ผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีสัญชาติไทยและอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2561) แต่ผลจากเทคโนโลยีทางการแพทย์ได้ส่งผลทำให้อายุขัยโดยเฉลี่ยของคนยาวนานขึ้น รวมทั้งผู้ที่มีอายุ 60 ขึ้นไปซึ่งถูกจัดว่าเป็นผู้สูงอายุนั้น ยังมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง หลายคนยังคงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยังสามารถทำประโยชน์ให้กับส่วนรวมได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้สูงอายุในปัจจุบันมีความแตกต่างกับในอดีตเป็นอย่างมาก เพราะความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข จึงทำให้ผู้สูงอายุหลายคนถึงแม้จะก้าวเข้าสู่การเป็น “สูงวัย” แล้ว แต่ก็ยังมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ใส่ใจสุขภาพ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีการดูแลจิตใจผ่านการนำศาสนามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น ตลอดจนอายุขัยโดยเฉลี่ยของประชากรก็เพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย (วิสุทธิณี ธาณิรัตน์และวรางคณา ตันพสันตีสกุล, 2564) ดังนั้น การติดตามทางการเมืองก็เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ผู้สูงอายุให้ความสนใจ แต่ทั้งนี้ เนื่องด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของ

ผู้สูงอายุมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงอาจจะมีทั้งสื่อที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง และสื่อที่อาจส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงอาจส่งผลต่อการรับรู้และแสดงออกทางการเมืองได้

จังหวัดตรังเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในส่วนของภาคใต้ฝั่งอันดามัน(ประกอบด้วยจังหวัดตรัง กระบี่ ภูเก็ต พังงา ระนอง และสตูล) จากข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ (2564) พบว่า เป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นในกลุ่มเดียวกัน โดยมีมากถึง 110,291 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจอยากจะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับลักษณะเชิงพฤติกรรมและการให้ความสนใจ การติดตาม การแสดงออกทางการเมือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากสื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว และผู้สูงอายุก็ถือได้ว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของการสื่อสารทางการเมืองอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง
- 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง
- 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อออนไลน์

สื่อออนไลน์เป็นสื่อทางเลือกที่สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลาและสามารถโต้ตอบกับผู้รับสารได้ในทันที และสามารถจัดเก็บสารสนเทศไว้ได้ง่าย โดยเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันในเครือข่ายสังคม ส่วนสื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทางสังคม มีการสื่อสารระหว่างกันผ่านเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อต่าง ๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้ใช้ทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในรูปของข้อมูล ภาพ และเสียง สำหรับประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ สามารถแบ่งออกได้หลายลักษณะ ได้แก่ 1) บล็อก (Blog) 2) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก (Twitter and Microblogging) 3) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) เป็นเว็บไซต์ที่ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อน ทั้งที่รู้จักหรือไม่รู้จักได้ โดยมีเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน 4) การแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing) เป็นเว็บไซต์เกี่ยวกับการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ที่ผู้ใช้สามารถทำการอัปโหลด (Upload) ไฟล์สื่อต่าง ๆ ขึ้นสู่เว็บไซต์เพื่อเป็นการแบ่งปันข้อมูลแก่ผู้ใช้ทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันได้รับความนิยมมาก เช่น ยูทูบ (Youtube) เพราะด้วยความที่สื่อหรือวิดีโอดังกล่าว สามารถใช้ได้ง่าย (พิชิต วิจิตรบุญยรักษ์, 2563)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สำหรับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถแยกพิจารณาออกได้ 5 ด้าน ดังนี้ (พิกุล มีมานะ และสนุก สิงห์มาตร, 2560 ; พันธกานต์ คำริห์ และพิชญ์ อภิสมจารโยธิน, 2564)

1. ด้านความสนใจทางการเมือง ประเด็นเกี่ยวกับการเมืองเป็นเรื่องสำคัญส่งผลกระทบต่อประชาชน เพราะไม่ว่าจะอยู่ภายใต้ระบอบการปกครองใดก็ล้วนได้รับผลจากการตัดสินใจทางการเมืองทั้งสิ้น ดังนั้น จึงทำให้ประชาชนให้ความสนใจกับทิศทางความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางการเมือง เพราะไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อเนื่องไปถึงอนาคตที่จะเกิดขึ้น

2. ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง เป็นกระบวนการทางความคิด การตัดสินใจ รวมทั้งการกระทำที่เกิดขึ้นโดยความเต็มใจของปัจเจกบุคคลที่สื่อถึงการเมือง การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ด้านการออกเสียงทางการเมือง เป็นลักษณะของแนวปฏิบัติที่ยึดถือกันมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 โดยพิจารณาว่าสถาบันทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนรากฐานทางทฤษฎีที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) หลักการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน 2) หลักการความชอบธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ 3) หลักการมีส่วนร่วมของพลเมือง ดังนั้น การออกเสียงทางการเมืองเป็นกลไกที่จะช่วยให้สังคมที่มีประชากรจำนวนมากตั้งอยู่บนหลักประชาธิปไตย

4. ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง เป็นระเบียบการปฏิบัติดูแลจัดการบ้านเมืองหรือสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแนวทางหรือกิจกรรมที่สำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย การเมืองของประชาชนจึงจำเป็นต้องการรักษาความสมดุลระหว่างผู้บริหารประเทศกับผู้รับผลประโยชน์

5. ด้านชุมนุมทางการเมือง เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอาจจะต้องมีประเด็นหรือเงื่อนไขทางการเมืองเกิดขึ้นก่อน จนนำไปสู่การชุมนุมเพื่อเรียกร้องทางการเมือง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น 1) องค์ประกอบของการชุมนุมทางการเมือง คือ ประเด็นหรือเป้าหมายที่ใช้ในการชุมนุมจะต้องมีความชัดเจนไม่คลุมเครือเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เข้าร่วมการชุมนุมทางการเมือง เช่น การเปลี่ยนชื่อเรียกร้องให้มีการยุบสภา เปลี่ยนมาเป็นการให้คณะรัฐมนตรีลาออก 2) องค์ประกอบของแกนนำ จะต้องมีการประสานงานหรือการจัดการชุมนุมมาก่อน ซึ่งแกนนำมีผลอย่างมากในความสำเร็จของการชุมนุม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมสำคัญในการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ในการเคลื่อนไหว การบริหารจัดการตลอดการชุมนุม สามารถสร้างความเชื่อมั่นรวมถึงการร่วมมือในการเคลื่อนไหวกับภาคีเครือข่ายภายนอกและประสานความร่วมมือทั้งระหว่างแกนนำกับผู้ชุมนุมและที่สำคัญยังต้องประสานกับแกนนำในระดับภูมิภาคกำหนดความชัดเจนของทิศทางในการชุมนุมดังที่ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาได้กล่าวว่าการสนับสนุนความสำคัญของแกนนำในด้านการประสานงาน (ยรรยง ผิวผ่อง และศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ, 2558, น. 223-225)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้ งานวิจัยของระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์ และญาติณี เคารพธรรม (2560) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสื่อกับผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า ผู้สูงอายุมีแนวโน้มในการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น โดยปัจจัยด้านการศึกษาและปัจจัยทางด้านสังคม สภาพครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจ ตลอดจนปัจจัยทางกายภาพ เช่น พื้นที่อยู่อาศัยนั้นก็ล้วนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม

ใช้สื่อทั้งสั้น ส่วนผลกระทบของสื่อต่อผู้สูงอายุนั้นมีทั้งทางลบและทางบวกทั้งด้านสุขภาพร่างกายและสภาพจิตใจ ส่วนสุทธยา สมสุข (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์เพื่อบุคคลมานานมากกว่า 2 ปี เพื่อติดต่อกับเพื่อน คนในครอบครัว และญาติพี่น้อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการใช้งาน เพื่อติดตามการโพสต์ และติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ตนเองชื่นชอบ

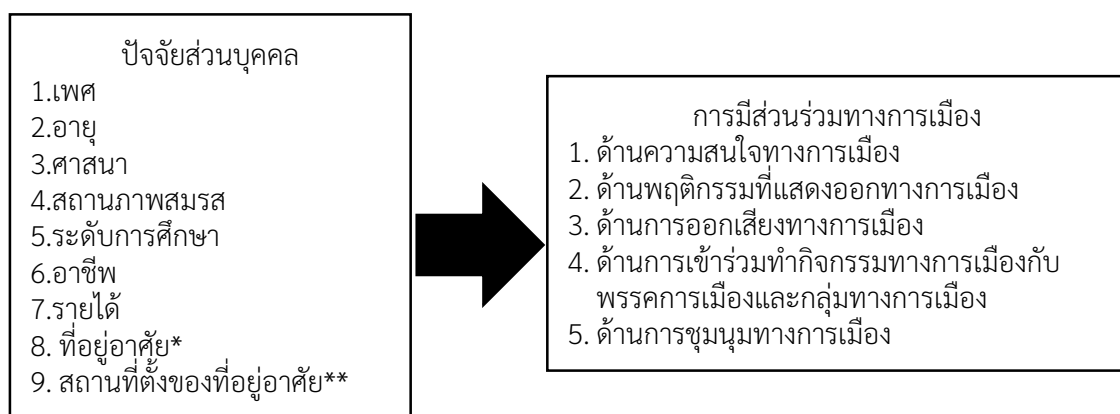
นอกจากนี้ ในส่วนของประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุนั้น งานวิจัยของเพ็ญนภา เวิร์บ (2561) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจากรายด้านพบว่า อันดับหนึ่ง คือ ด้านความสนใจทางการเมือง รองลงมาคือด้านการเลือกตั้ง และด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) ตามลำดับ ส่วนการวิจัยของพระณัฐวุฒิ วรพุดผด (นาคม) และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุตามระบอบประชาธิปไตย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามหลักสังคหวัตถุ ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการสนับสนุนพรรคการเมือง ตามลำดับ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

* ที่อยู่อาศัย หมายถึง ตำบลซึ่งเป็นที่ตั้งของที่อยู่อาศัยปัจจุบันของผู้สูงอายุ จำนวน 15 ตำบล

** สถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย หมายถึง การจำแนกความเป็นเมือง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ทางด้านพื้นที่ทางการปกครอง ได้แก่ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ 15 ตำบลของอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 24,228 คน จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้วิจัยกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของผู้สูงอายุในแต่ละตำบล จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัย และสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ 1. อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้สูงอายุใช้เพื่อติดตามข่าวสารทางการเมือง 2. อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้สูงอายุใช้เพื่อรับข่าวสารทางการเมือง 3. สื่อออนไลน์ที่มีประโยชน์ต่อผู้สูงอายุมากที่สุด 4. สื่อออนไลน์ที่ผู้สูงอายุใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 5. ระยะเวลาของผู้สูงอายุที่ใช้สื่อออนไลน์ 6. การใช้งานสื่อออนไลน์เพื่อติดตามข่าวสารทางการเมืองในหนึ่งวันของผู้สูงอายุ 7. ช่วงเวลาที่ผู้สูงอายุใช้สื่อออนไลน์ 8. นักการเมือง/นักเคลื่อนไหวทางการเมืองในดวงใจของผู้สูงอายุ 9. วิธีการในการแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุ 10. การใช้พื้นที่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแสดงออกพฤติกรรมทางการเมือง 11. ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองของผู้สูงอายุ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสนใจทางการเมือง 2) ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง 3) ด้านการออกเสียงทางการเมือง 4) ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง 5) ด้านการชุมนุมทางการเมือง ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วม 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้วิจัยพิจารณาได้จากดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.912 ดังนั้น แบบสอบถามฉบับนี้ใช้ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นการทดลองสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) เพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วจึงนำคำตอบที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคเท่ากับ 0.975 ดังนั้น แบบสอบถามจึงมีค่าความเชื่อมั่นในระดับยอดเยี่ยม (Cronbach, 1970)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ด้วยวิธีการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรังสำหรับการแปลผลจากค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้ (จิตติรัตน แสงเลิศอูทัย, 2558, น. 22-23)

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การเปรียบเทียบการใช้สื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง โดยใช้การทดสอบแบบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งเป็นเพศชาย (จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8) และเพศหญิง (จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2) มีอายุระหว่าง 60-65 ปี (จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 66-70 ปี (จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.8) รองลงมา คือ นับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5) มีสถานภาพสมรส (จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57) รองลงมา คือ โสด (จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3) รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) (จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5) อาชีพข้าราชการบำนาญ (จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8) รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป (จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8) มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 และ 15,001 – 20,000 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5) รองลงมา คือ มากกว่า 25,000 บาท (จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18) ปัจจุบันอาศัยร่วมกับครอบครัว / ลูกหลาน / ญาติพี่น้อง (จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8) รองลงมา คือ คู่สมรส (จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27) ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ (จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5) ไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ (จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5) อาศัยในตำบลทับเที่ยงมากที่สุด (จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22) รองลงมา คือ ตำบลควนปริง (จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8) ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาล (จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62) และอยู่ในเขตเทศบาล (จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38)

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง

พบว่า โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนเป็นอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศหลักที่ผู้สูงอายุใช้เพื่อติดตามข่าวสารทางการเมือง (จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5) ส่วนใหญ่ได้มาโดยซื้อด้วยตนเอง (จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5) ช่องทางสื่อออนไลน์ที่ผู้สูงอายุใช้มากที่สุด คือ เฟซบุ๊ก (จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3) และเป็นช่องทางสื่อออนไลน์ที่ผู้สูงอายุใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

มากที่สุด (จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5) ระยะเวลาของผู้สูงอายุที่ใช้สื่อออนไลน์ เป็นประจำ (จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0) ระยะเวลาใช้งานสื่อออนไลน์เพื่อติดตามข่าวสารทางการเมืองในหนึ่งวันของผู้สูงอายุ อยู่ระหว่าง 1 นาที ถึง 1 ชั่วโมง (จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3) ช่วงเวลาที่ใช้สูงอายุใช้สื่อออนไลน์ เวลา 18.01 – 20.00 น. (จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3) ใช้เพื่อการแสดงความคิดเห็นกับการเมือง (จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0) และติดตามนักการเมืองหรือพรรคการเมืองผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0) ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีนักการเมือง/นักเคลื่อนไหวทางการเมืองในดวงใจ (จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8) วิธีการในการแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุ โดยการแสดงความคิดเห็นผ่านการพิพากษ์วิจารณ์กับบุคคลใกล้ชิด (จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0) รองลงมา คือ การแสดงความคิดเห็นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองผ่านการใช้พื้นที่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 และ ผู้สูงอายุให้ความสนใจเกี่ยวกับการเมืองของผู้สูงอายุในระดับมาก (จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5)

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง

ภาพรวมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$, $S.D. = .878$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสนใจทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง ด้านการออกเสียงทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง ตามลำดับ ซึ่งมีประเด็นที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญในแต่ละด้าน ดังรายละเอียดตารางที่ 1

การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ในอำเภอเมืองตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ที่อยู่อาศัยและสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัย มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 0.01 ส่วนเมื่อจำแนกตามศาสนา สถานภาพสมรสและอาชีพต่างกันมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง ผู้สูงอายุได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการออกเสียงทางการเมือง ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านความสนใจทางการเมือง และด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้สื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านความสนใจทางการเมือง	3.93	0.707	มาก
1. การติดตามข่าวสารเรื่องการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก	4.05	0.776	มาก
2. การรับฟังข่าวสารและพูดคุยเรื่องการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศผ่านสื่อออนไลน์	3.96	0.852	มาก
3. การมีความตื่นตัวอยู่เสมอเมื่อพูดถึงเรื่องการเมือง	3.93	0.878	มาก
ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกทางการเมือง	3.87	0.763	มาก
1. การเห็นว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญในการดำรงชีวิต	3.96	0.822	มาก
2. การแสดงความคิดเห็น วิพากษ์และวิจารณ์นโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลผ่านสื่อออนไลน์	3.91	0.956	มาก
3. การแสดงออกที่ไม่เป็นธรรมในทางการเมืองท่านมักแสดงพฤติกรรมออกมาเสมอ	3.91	0.905	มาก
ด้านการออกเสียงทางการเมือง	3.76	0.908	มาก
1. การได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับชาติ เช่น ส.ส. และ ส.ว.	4.30	0.806	มากที่สุด
2. การได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น	4.24	0.810	มากที่สุด
3. การเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ	3.51	1.351	มาก
ด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง	3.27	1.385	ปานกลาง
1. ความสนใจการใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นบุคคลอื่นให้เข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง	3.30	1.395	ปานกลาง
2. ความสนใจสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง	3.29	1.481	ปานกลาง
3. ความสนใจเข้าร่วมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง	3.29	1.456	ปานกลาง
ด้านการชุมนุมทางการเมือง	3.33	1.282	ปานกลาง
1. ความสนใจเข้าร่วมการชุมนุมเพื่อฟังการปราศรัยของนักการเมืองท้องถิ่น หรือนักการเมืองระดับชาติ	3.36	1.334	ปานกลาง
2. ความสนใจเข้าร่วมลงชื่อขับไล่การทำงานของนักการเมืองระดับท้องถิ่น ระดับชาติ หรือคณะรัฐบาล	3.32	1.360	ปานกลาง
3. ความสนใจเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ทุจริตและไม่โปร่งใสในการทำงาน	3.30	1.357	ปานกลาง
รวม	3.63	0.878	มาก

ตารางที่ 2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของผู้สูงอายุ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม								
	เพศ	อายุ	ศาสนา	สถานภาพ สมรส	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	รายได้	ด้านที่อยู่ อาศัย	สถานที่ตั้ง ของที่อยู่ อาศัย
1. ด้านความสนใจทาง การเมือง	✓ (t=3.15)**	-	-	(F=5.22)**	(F=5.94)**	(F=5.24)**	(F=9.28)**	-	-
2. ด้านพฤติกรรมที่ แสดงออกทางการเมือง	(t=4.50)**	(F=4.04)**	-	(F=2.98)*	(F=3.65)**	(F=2.92)**	(F=6.57)**	-	-
3. ด้านการออกเสียง ทางการเมือง	(t=4.90)**	(F=5.87)**	-	(F=4.65)**	(F=4.02)**	-	(F=6.28)**	(F=2.37)**	-
4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ทางการเมืองกับพรรค การเมืองและกลุ่มทาง การเมือง	(t=6.26)**	(F=7.51)**	(F=4.31)**	(F=5.22)**	(F=5.42)**	(F=3.83)**	(F=10.51)**	(F=3.88)**	(t=-3.15)**
5. ด้านการชุมนุมทาง การเมือง	(t=5.15)**	(F=5.61)**	-	(F=3.57)*	(F=4.47)**	(F=3.7)**	(F=10.05)**	(F=3.09)**	-
รวม	(t=5.82)**	(F=6.93)**	-	(F=4.18)**	(F=5.15)**	(F=2.89)**	(F=6.28)**	(F=2.93)**	(t=-2.22)*

หมายเหตุ ✓ และ *,** หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ .01 ตามลำดับ - หมายถึง ไม่มีความแตกต่าง

สรุปและอภิปรายผล

พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองตรัง

การวิจัยนี้พบว่าผู้สูงอายุมีการใช้โทรศัพท์มือถือรุ่นสมาร์ทโฟนเพื่อติดตามข่าวสารและรับข่าวสารทางการเมือง ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุมีการใช้สื่อที่มีความนิยมอย่าง เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ไลน์ ยูทูบ และดิกด็อก ซึ่งมีสะดวกต่อผู้สูงอายุเป็นอย่างมากในการติดตามติดตามข่าวสารหรือรับข่าวสารทางการเมือง และแม้แต่การติดตามกิจกรรม การดำเนินงานของนักการเมือง/นักเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ตนเองมีความชื่นชอบ โดยลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพระณัฐภูมิ พันทะลี และคณะ (2565, น. 83) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของแต่ละคนมากขึ้น ก่อให้เกิดสื่อออนไลน์รูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาอย่างมาก ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสและช่องทางการในการรับข่าวสาร และแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านดาวเทียม โทรศัพท์มือถือ หรือแม้กระทั่งสื่อออนไลน์ โดยใช้ช่องทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน คือ ในช่องทาง เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ อินสตาแกรม และทวิตเตอร์ ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นที่ใดก็ได้ เพราะมีความสะดวกและรวดเร็ว (มาสสิริ พงษ์ศิริ และพายุพ พะยอมยงค์, 2559, น. 114-115 ; เพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง และคณะ, 2559, น. 151-152) ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะประชาธิปไตยคงเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าหากไม่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองการปกครอง โดยสื่อออนไลน์กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญของนักการเมืองในการใช้เพื่อการสื่อสารทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์หาเสียง การสร้างคะแนนนิยมและการสื่อสารกับประชาชน นอกจากนี้ สื่อออนไลน์ยังเป็นเครื่องมือในการช่วยเพิ่มพื้นที่สาธารณะที่ใช้แสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์การเมืองของประชาชนทั่วไป รวมทั้งแสดงพลังของมวลชนนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างรูปธรรม เช่น การชุมนุมประท้วง การแสดงสัญลักษณ์ที่มีนัยยะทางการเมือง และการต่อต้านหรือสนับสนุนกลุ่มทางการเมืองที่ตนเองชื่นชอบ เป็นต้น (คันธิรา ฉายาวงศ์, 2564, น. 97)

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

จากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่กับบ้าน มักไม่ต้องการกิจการมากเหมือนเช่นวัยทำงาน หรือวัยเด็กที่ต้องไปโรงเรียน จึงมีเวลาว่างเป็นส่วนมากและมักใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในการติดตามข่าวสารต่างๆ ทางด้านการเมืองผ่านการใช้สื่อออนไลน์และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลข่าวสารร่วมกัน ดังนั้น จึงสามารถแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางการเมืองได้ค่อนข้างมาก ทั้งนี้ ลักษณะพฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ดังกล่าว ถือเป็นนวัตกรรมทางการเมืองสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน (ครองรัตน์ ดุลลาพันธ์ และพรพรรณ ประจักษ์เนตร, 2561) นอกจากนี้ ยังมีพรรคการเมืองและนักการเมืองบางส่วนมีการใช้กลุ่มผู้สูงอายุเป็นฐานคะแนนเสียงของตนเอง จึงใช้การสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์เพื่อทำให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น (พระณัฐภูมิ พันทะลี และคณะ, 2565)

การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง ตรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ในส่วนของปัจจัยด้านเพศที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น โดยรวมพบว่าผู้สูงอายุเพศชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากเพศชายส่วนใหญ่มีการพบปะผู้คน เพื่อน ที่สามารถมีการนัดพูดคุยเสวนากันตามร้านน้ำชา ร้านอาหาร หรือสถานที่ต่าง ๆ จึงทำให้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นข่าวสารบ้านเมือง รวมถึงการพูดคุยเรื่องการเมือง ซึ่งมีความแตกต่างจากเพศหญิงที่โดยมากแล้วต้องอยู่บ้านเพื่อดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในบ้าน บ้างก็อยู่กับลูกหลาน ซึ่งอาจเป็นการพูดคุย แลกเปลี่ยน หรือถกประเด็นกับลูกหลานเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองที่บ้านมากกว่าบุคคลภายนอก ในขณะที่เดียวกันเพศหญิงอาจมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านออนไลน์มากกว่าเสวนาปากที่กับบุคคลนอกบ้าน เป็นต้น สอดคล้องกับ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2562) ที่ระบุว่าเพศชายและเพศหญิงสามารถที่จะแสดงออกลักษณะกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เท่าเทียมกันขึ้นอยู่กับว่าใครมีความสนใจทางการเมืองในด้านใด เพศจึงไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สำหรับประเด็นด้านอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นช่วงที่เข้าสู่วัยชรา โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เกษียณอายุราชการหรือวัยที่ไม่ได้ทำงานแล้ว ซึ่งทำให้มีเวลาว่างในการอยู่บ้านรวมถึงการใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อรับข่าวสารหรือติดตามข่าวสารทางการเมืองได้บ่อย ตลอดไปจนการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ การร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัย (ถวิลวดี บุรีกุล, 2549, น. 100) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการซึ่งประชาชนได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ซึ่งจะส่งผลต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

ด้านศาสนา จะเห็นได้ว่า เนื่องจากในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถเข้าร่วมได้ทุกศาสนา และมีความเท่าเทียมกันของทุกศาสนา เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ เป็นต้น ต่างศาสนาที่จะมีกิจกรรมและความเชื่อ รวมถึงกระบวนการคิดที่มีความแตกต่างกันออกไป โดยทุกศาสนาต่างมุ่งเน้นในการสอนให้คนเป็นคนดี ดังนั้น ศาสนาจึงไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัย (วสุชน รัชชประชาไท, 2564, น. 134) ในขณะเดียวกัน ศาสนาเป็นตัวส่งเสริมให้การเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะคนหรือประชาชนเป็นส่วนสำคัญในระบบประชาธิปไตย และในเมื่อหลักการทางศาสนาที่เน้นไปที่การพัฒนาคุณธรรม และจิตสำนึก จะช่วยทำให้คนนั้นมีการคิดอย่างมีสติ ในอีกความหมายหนึ่งคือช่วยพัฒนาคนให้ดียิ่งขึ้น ในแง่นี้จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และมีส่วนที่สนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองยิ่งขึ้นไปด้วย

ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพการสมรสที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากการที่ผู้สูงอายุมีคู่สมรสที่อยู่อาศัยด้วยกัน หรือมีสมาชิกคนอื่น ๆ อยู่ในครอบครัวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้มีการพูดคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง รวมทั้งการติดตามสิทธิประโยชน์จากทางภาครัฐค่อนข้างมากโดยการรับรู้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หรือความเป็นไปเกี่ยวกับบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังผลดีต่อตัวผู้สูงอายุในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอีกด้วย เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นเพื่อการ

สื่อสารที่ตรงไปตรงมาตลอดจนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี สอดคล้องกับ (พุลศักดิ์พุมวิเศษ, 2558, น. 25-34) ที่ระบุว่า คู่สมรสเป็นที่ส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตและเป็นแรงสนับสนุนทางสังคม เนื่องจากคู่สมรส มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้สูงอายุ ทำให้มีความเข้าใจ เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ต่างฝ่ายต่างมีกำลังใจที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ

ในด้านระดับการศึกษานั้น ในปัจจุบันส่วนใหญ่การทำงานในหน่วยงาน องค์กร หรือในหน่วยงานราชการจะต้องมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นขั้นพื้นฐานในการทำงานซึ่งล้วนมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นระดับการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้สูงอายุมีการศึกษาที่ดี สามารถเรียนรู้ถึงทักษะต่าง ๆ จากโลกภายนอกที่นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน อีกทั้งยังทำให้มีรอบรู้และรู้เท่าทันเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับข่าวสารบ้านเมืองในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นข่าวสารหรือความเป็นไปของบ้านเมือง อีกทั้งยังได้มีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านระดับการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยด้านอาชีพ เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นข้าราชการบำนาญ จึงค่อนข้างมีเวลาในการติดตามข่าวสารเรื่องราวการเมืองผ่านการใช้สื่อออนไลน์ ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็น วิพากษ์และวิจารณ์ข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ (สมคิด พุ่มทุเรียน และประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2565, น. 2298-2300) ที่ระบุว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้คนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น สามารถเข้าถึง ติดตามข่าวสาร หรือ กิจกรรมทางการเมืองได้สะดวก เป็นต้น

สำหรับปัจจัยด้านรายได้นั้น ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตอีกปัจจัยหนึ่ง เพราะในชีวิตประจำวันการใช้จ่ายนั้นจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการใช้จ่ายเงินเพื่อการดำรงชีพ ทั้งนี้การที่กลุ่มผู้สูงอายุสามารถเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีหลากหลาย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการแบ่งชนชั้น และยังคงมีให้พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ปานกลางกับกลุ่มผู้สูงอายุที่รายได้สูง ส่งผลทำให้การมีส่วนร่วมในการออกเสียงทางการเมืองหรือการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้มากหรือน้อยต่างกันตามที่ตนเองเห็นสมควร ทั้งนี้ทั้งนั้นโดยส่วนใหญ่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ในระดับน้อยถึงปานกลางจะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตในแต่ละวันการหารายได้เพื่อหาเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวถือเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในทางกลับกันผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ๆ นั้นจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้อยู่ในระดับสูง รวมทั้งมักเป็นผู้ที่มีความรู้และประกอบอาชีพในแวดวงข้าราชการจึงทำให้เป็นที่รู้จักนับถือของผู้คนในพื้นที่ นอกจากนี้ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มักมีความสนใจและติดตามการดำเนินงานการเมือง ทั้งในส่วนของการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สอดคล้องกับ (สรพล น้อยเขียวชาญ, 2554) ที่ระบุว่าเมื่อมีรายได้สูงเท่าไร ก็จะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ มากตามไปด้วย

ส่วนปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย และสถานที่ตั้งของที่อยู่อาศัยที่มีความต่างกันระหว่างในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันไป เช่น ผู้สูงอายุที่อยู่ในตำบลเทียบ และตำบลโคกหล่อ โดยทั้งสองตำบลตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากกว่าตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากคนที่อยู่ในเขตเทศบาลสามารถรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ดีกว่าพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเทศบาล เพราะเทศบาลเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ โดยจะมีการกระจายข่าวสาร หรือเป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองได้รวดเร็วมากกว่า รวมทั้งหากในพื้นที่ตำบลใดมีความกระตือรือร้นทางการเมืองก็จะทำให้ผู้ที่อยู่ในตำบลนั้นสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองตามไปด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับ (พรทิพย์ อริยเดช, 2554) ที่ระบุว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลต่างให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะต่างถือว่าส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ตามกฎหมายและไม่เสียสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับ

ข้อจำกัด

สำหรับข้อจำกัดของงานวิจัยในชิ้นนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอเมืองของจังหวัดตรังเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องด้วยพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ซึ่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมการใช้สื่อทั้งสิ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุอาจมีปัญหากับการรู้และเท่าทันสื่อได้ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จึงควรกำหนดมาตรการในการควบคุมสื่อหรือข้อมูลข่าวสารที่อาจจะเป็นอันตราย หรือเสี่ยงต่อความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจนอาจนำไปสู่การแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองที่ไม่เหมาะสมได้

2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในครั้งต่อไปจึงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบผลและมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2564). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2564. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1099>
- คันธิดา ฉายาวงศ์. (2564). แนวโน้มการเมืองไทยกับสื่อสังคมออนไลน์ในศตวรรษที่ 21. วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร. พระนคร, 6(1), 97-107.
- ครองรัตน์ ดุลลาพันธ์, และพรพรรณ ประจักษ์เนตร. (2561). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และปัจจัยทางจิตที่พยากรณ์ภาวะโรคซึมเศร้า. วารสารวิทยาการจัดการบริหาร, 20(2), 97-105.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2558). เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. วารสารบัณฑิตศึกษา, 12(58), 22-23.
- ถิลาดี บุรีกุล. (2549). การมีส่วนร่วม แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- พระณัฐวุฒิ พันทะลี, พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภัย, พระครูวินัยธรวรชาติ ปยุตโต, และชนาธิป ศรีโท (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2(1), 83.
- พระณัฐวุฒิ วรพตมโน (นาม), สุรพล พรหมกุล และชาญชัย ฮวดศรี. (2565). พฤติกรรมทางการเมืองของผู้สูงอายุตามระบอบประชาธิปไตยในอำเภอสว่างพูน จังหวัดเลย. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 9(2), 137-149.

- พันธกานต์ ดำริห์, และพิษณุ อภิสมาจารโยธิน. (2564). การเมืองในทัศนคติของวัยรุ่นที่กําลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษานักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 1(2), 39-45.
- พิกุล มีมานะ, และสนุก สิงห์มาตร. (2560). รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(2), 135-149.
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2563). *สื่อสังคมออนไลน์ : สื่อแห่งอนาคต*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรทิพย์ อริยเดช. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลพังเทียม อำเภอพระทองคำ จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2562). *ข่าวสารการเมืองของไทย*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- พุลศักดิ์ พุ่มวิเศษ. (2558). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 38(2), 25-34.
- เพิ่มศักดิ์ วรรณยิ่ง, ณัฐวิทย์ บุณนาค, และจตุพร บานชื่น. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 5(1), 151-152.
- มัทนา เจริญวงศ์. (2562). ความหลงของจริง เรื่องจริงของข่าวการเมือง. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 26(1), 43-59.
- มาสสิรี พงษ์ศิริ และพายุฬ พะยอมยนต์. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครนนทบุรี. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 12(3), 114-115.
- ยรรยง ผิวผ่อง และศุภวัฒนากร วงศ์ธนวุธ. (2558). การจัดการชุมนุมทางการเมือง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(2), 223-225.
- ระวีวรรณ ทรัพย์อินทร์, และญาศิณี เคารพธรรม. (2560). สื่อกับผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์*, 11(2), 367-387.
- วสุชน รักษ์ประชาไท. (2564). ความคิดทางการเมืองและการระบุปัญหาในสมัยรัฐบาลทักษิณ. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(2), 134.
- วิสุทธิณี ธาณิรัตน์, และวรางคณา ดันทสันติสกุล. (2565). รูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.*, 10(3), 1176-1191.
- สุทธยา สมสุข. (2562). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 33(1), 62-77.
- สมคิด พุ่มทุเรียน, และประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(5), 2298-2300.
- สรพล น้อยเขียวชาญ. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ภาษาอังกฤษ

- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.

Translated References

- Ariyadet, P. (2011). *Factors affecting the political participation of people in the Phang Thiam subdistrict, Phra Thong Kam District, Nakhon Ratchasima Province*. Thesis for Master Degree of Political Science in Politics and Government, Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Bureekul, T. (2006). *Participation, concepts, theories and processes*. Nonthaburi: King Rama VI. (in Thai)
- Charoenwong, M. (2019). Illusion of truth: The true story of political news. *Journal of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University*, 26(1), 43-59. (in Thai)
- Chayawong, K. (2021). Trends in Thai politics and social media in the 21st century. *Journal of Mass Communication Technology, RMUTP*, 6(1), 97-107. (in Thai)
- Damri, P. & Aphisamacharayothin, P. (2021). Politics in attitude of Thailand adolescents in tertiary: case study of bachelor's degree in a university in Phisanulok. *Journal of Local Management and Development Pibulsongkram Rajabhat University*, 1(2), 39-45. (in Thai)
- Department of Older Persons, Ministry of Social Development and Human Security. (2021). *Statistics of the elderly in Thailand, 77 provinces as of December 31, 2021*. Retrieved from <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1099> (in Thai)
- Dunlapan, K. & Prajaknate., P. (2018). Social networking usage behavior and mental factor as a predictor of depression. *Journal of Management Science Review*. 20(2), 97-105. (in Thai)
- Meemana, P. & Singmatr. (2017). From of political behavioral expression of citizen according to democratic way of life. *Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University*, 4(2), 135-149. (in Thai)
- Noichiaoan, S. (2011). *Factors Affecting Political Participation of People in Bang Kruai Municipality Nonthaburi Province. (Thesis). The Graduate school, Kasetsart University. Bangkok*. (in Thai)
- Phanthali, P. & Thaweeabhayo, P. & Payutto, P. & Sritho, C. (2022). Political participation of people through social media. *Journal of Local Management and Development Pibulsongkram Rajabhat University*, 2(1), 83-93. (in Thai)
- Piwphong, Y. & Wongthanawasu, S. (2015). Political demonstration management. *Journal of Graduate Study in Humanities and Social Sciences*, 4(2), 218-234. (in Thai)
- Pongsiri, M. & Payomyon, P. (2016). The political participation of citizens in the area of Nonthaburi Municipality. *Suan Dusit Graduate School Academic Journal*, 12(3), 114-115. (in Thai)

- Pongpaew, P. (2019). *Thai political news*. Bangkok: Chao Phraya Printing. (in Thai)
- Pumturian, S. & Maharutsakul, P. (2022). Political participation of Thai citizens in the digital age. *Journal of MCU Peace Studies*, 10(5), 2298-2300. (in Thai)
- Pumwiset, P. (2015). Self-health care habits of the elderly in Nonthaburi. *Journal of Health Promotion and Environmental Health*, 38(2), 25-34. (in Thai)
- Rakprachatai, W. (2021). Political ideas and identifying problems in the Thaksin government era. *Social Sciences Journal Naresuan University*, 17(2), 134. (in Thai)
- Sap-in, R. & Khaoroptham, Y. (2017). The elderly and media in Thailand. *Dhurakij Pundit Communication Arts Journal*, 11(2), 367-387. (in Thai)
- Sangloedautai, J. (2015). Research tools. *Graduate Journal*, 12(58), 22-23. (in Thai)
- Somsuk, S. (2019). Social media usage behavior of the elderly. *Parichart Journal Thaksin University*, 33(1), 62-77. (in Thai)
- Taneerat, W. & Tantasantisakul, W. (2021). The lifestyles and social welfare needs of the elderly in Trang Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 10(3), 1176-1191. (in Thai)
- Vichitrboonyarak, P. (2020). *Social media: future media*. Bangkok. Bangkok University. (in Thai)
- Wanying, P. & Bunnak, N. & Banchuen, J. (2016). The Political participation of the people in Bang Khonthi District, Samut Songkram Province. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 5(1), 151-152. (in Thai)
- Worawutthano, N., Promgun, S. & Huatsri, C. (2022). Political behavior of the democratic elderly in Wang Saphung District, Loei Province. *Phimoldhamma Research Institute Journal*, 9(2), 137-149. (in Thai)